

Orden efter **purkil** hava måhända varit **rist stin**. Av **rist** synes toppen av alla runorna, av **t** nedanför toppen vänstra kånne strecket. Avståndet mellan **s** och **t** är detsamma som i **tusta**. På samma avstånd följer toppen av en stav, som alltså icke kan vara **i** uti ett ***risti**, ty den borde då stå lika nära som **a** i **tusta**, utan måste hava föregåtts av en punkt och alltså vara **s** i 'sten'. Topparna av detta ords runor följa efter resp. 12, 8 och 4 cm, det första avståndet svarande mot avståndet eljest mellan **st**, det andra något större, det tredje mindre än vanligt uti inskriften; förmodligen har någon skada i stenen vållat oregelbundenheten. I **pasi** står toppen av **p** 7,5 cm ovan **stin**, en fördjupning till höger om staven torde utgöra början till kånne strecket; av **a** finnes övre staven och en skada har sannolikt innehållit högra kånne strecket, av **si** saknas nedre staven. I 'efter' saknas nedre delen av de två första runorna, varför det är väl möjligt, att första runan varit **e**. I **ati** äro **at** skadade.

Inskriften är följande:

: **purkil** [**rist stin pasi if**] **tir · uint · tusta · sun · iar · ati · hug** Utom slingan: **bu** :
 5 10 15 20 25 30 35 40 45

Det kan icke avgöras, huruvida ack. sing. **uint** skall uttalas *Övind*, motsvarande isl. *Eyvindr*, eller möjligen **Öind*, som tilläventyrs förstadiet hetat till fsv. *Onder*, se M. Lundgren, *Arkiv f. nord. fil.* 10, s. 178 och där anförd litteratur.

Översättning: Torkel ristade denna sten efter Övind, Tostes son, som ägde Högby.

83. Högby kyrka, Göstrings hd.

Pl. XXVII. Fig. 1.

Litteratur: W. 144; C. F. Nordenskjöld, *ÖFT.* I, s. 66, 101; *Reseber.* 1870, s. 43, teckn. pl. VII (i stenens läge i kyrkan); *Reseber.* 1871, teckn. efter stenens resning; teckning av Wiede i statens hist. museum; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 10, teckn.

Runstenen upptäcktes vid rivningen av Högby gamla kyrka 1870, liggande på kant i södra väggen, till hälften dold av en valvbågspelare. Runstenen är nu rest i prästgårdens park.

Ämnet är ljusgrå granit. Höjden är 1,37 m, bredden vid foten 75 cm, vid toppen 90 cm. Slingans bredd är 10 cm.

Ristningen är mycket tydlig, blott sista runan tvivelaktig. Runan läses av föregående undersökare som **u**, men är säkerligen en binderuna **tu**, sista ordet är alltså icke **ualu** utan **ual tu**. Kånne strecket till sista **u** är rakt, såsom hos alla **u** uti inskriften, och skilt från staven upptill, såsom ock är fallet med många av inskriftens **u** och i särskilt hög grad med första **u** i **ualtu**. Från stavens topp i det sista **u** utgår åt vänster nedåt ett streck 2 cm, vänstra kånne strecket till **t**, det högra saknas naturligtvis. Detta kånne streck till **t**

är alls icke otydligt, och till följd av detta står kännestrecket till det föregående | 1,5 cm nedom toppen.

Förutsatt att binderunan är riktig, vilket den förefaller vara, innehåller inskriften följande runor:

· pura · sati · stin · pasi · aftir · suin · sun · sin · RS · URstr · o · ual tū ·; eljest är sista ordet ualu ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 40

Uti denna inskrift brukas **A R** i sin vanliga betydelse som tecken för ett r-ljud uti **aftir**, uti **RS · URstr** betecknar det ett e- eller ä-ljud, som annars brukar betecknas med **i**.

I de båda föregående inskrifterna Ög. 81 och 82 följer även en relativsats efter den avlidnes namn och släktskapsbeteckning med en upplysning om honom. Sannolikt har relativsatsen i denna inskrift upplyst om hans död och prep. **o** jämte sitt subst. angivit platsen därför. Om det följande ordet läses **ualu**, har detta visserligen utseende av ett ortnamn, men då fattas verbet. Läses åter **ual tū**, kan **tū** utgöra verbet *dō* 'dog' och **ual** vara ortnamnet. Vilket ortnamn åsyftas, är i vartdera fallet oklart. Då Sven avlidit västerut, synes sannolikt, att **ual** är förkortning för dat. *Vallandi* Frankrike, jfr sammanställningen: vestr á Vallandi Har. Harð. k. 57.

Översättning: Tora satte denna sten efter sin son Sven, som dog västerut i Frankrike.

84. Högby kyrkogårdsport, Göstrings hd.

Pl. XXVII. Fig. 2.

Litteratur: B. 881; L. 1181; W. 148; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* 2, s. 720.

Runstenens plats anges i B. 881 och av Broocman vara västra kyrkogårdsporten, av P. A. Säve nämnes den alls icke.

Enligt måtten i B. 881 har runstenens största höjd varit 1,87 m, bredden vid nedersta runan 1,07 m. Ämnet har säkerligen varit gråsten.

Enligt B. 881 kan inskriften antagas hava varit följande:

purkil · [uk] · ilka × pau × risptu × sin
 5 10 15 20

Av runorna **uk** finnas blott tre stavar; topparna äro avslagna så långt ned, att de två första väl kunnat bilda **u** och den sista **k**. Namnet **ilka** är 'Helga' och avståndet till **uk** är så stort, att ett **h** väl kunnat rymmas framför **ilka**, vilket teckningen dock ej upptager. Beteckningen **risptu** är en övergångsform i beteckning mellan det äldre **rispu** och det på runstenens tid säkert ljudenliga **ristu**. Sista ordet **sin** måste betyda 'sten', **t** är alltså avglömt.

Översättning: »Torkel och Helga, de reste stenen.»

Inskriften anger alls icke, till vilkens minne stenen är rest. Detta måste ursprungligen för åskådaren hava framgått av andra omständigheter, i det runstenen måhända utgjorde del av en minnesvård, där den avlidnes namn var angivet på en annan runsten.